

кн. № 173.

108

ОЛАФЪ ВАНЪ ГЕЛДЕРНЪ

ХАЙНРИХЪ ХАЙНЕ

Хайне е най-ясен примѣръ какво неприятно нѣщо е да живѣи човѣкъ и подиръ смъртта си. Ония на които свѣтовната кариера идва само до гроба, тѣхъ ги дразни задгробния животъ на хора не отъ тѣхната пасмина. И тѣ сж най-жестоки сждии на чуждото добро и зло: никога и нищо не прощаватъ. Особено на подсъдници които ги прѣзиратъ, защото знаятъ душевната имъ оскъждность.

Великия пѣвецъ на нещастната любовъ, чиято Книга на пѣснитѣ е обходила свѣта, дори и тамъ гдѣто Евангелието не е ходило още, и съ културното значение на която не съперничи друга никоя книга поезии, — блѣдния Хайнрихъ е изгнаникъ отъ своята родина. Такъвъ бѣ той приживѣ, — такъвъ остава и сега, прокуденикъ, комуто и въ задгробния животъ не даватъ мира. Петдесетъ години вече отъ какъ сж го спуснали въ гроба — Хайне е погребенъ въ парижкото гробище при Монмартръ — а той все още е живъ и словото му не е изгубило актуальность. То и сега рани люти рани. И не само словото на бореца, а и на поета. Изобщо у Хайне не е тѣй лесно да се тури синуренъ камъкъ между борецъ и поетъ. И понекога менъ ми се струва тоя себесъзнаникъ съвсѣмъ сериозно казва, че на гроба му трѣба да възложатъ не лавровия вѣнецъ на поета, а мечъ — защото въ живота той е билъ храбъръ войникъ въ войната за свободата на чело-вѣчеството.

Тия думи доста често се зематъ за самоотрицание на поета. А още по-често тѣ се взематъ за изходъ на жестоки нападки, защото въ сжщо врѣме тѣ сж и едно утвърждение. Утвърждение чрѣзъ което значението на поета се прѣнася на друго мѣсто — на другъ мегданъ: мегдана на политическитѣ борби. Но съвсѣмъ погрѣшно е такова схващане. Хайне не е никакъ политически борецъ, въ обыкновенната смисълъ на думата, макаръ случайно да е мѣталъ убийствени стрѣли въ разни политически лагери. Той е борецъ — единъ отъ най-смѣлитѣ — за свободата на човѣшкия духъ, единъ рицаръ на Светия Духъ, както казва той въ своята „Планинска идиллия.“ Но борецъ, или поетъ — и по отдѣлно и заедно — той е пълненъ съ противорѣчия. Това е слѣдствието на неговата комплицирана душа, вѣчно безпокойна и въ вѣченъ купнежъ за онова което ѝ е липсвало — хармония. Нему много нѣща сж прѣчили да я извоюва. И една отъ многото неговитѣ — болни (никакъ не покварени) — нерви, е най-голямата прѣчка. И азъ дръзвамъ да кажа: слава богу че нервитѣ му сж биле такива, защото тѣмъ и само на тѣхъ се дължи Хайне такъвъ ка-

За това сж, неговъ, дръзка